

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 297/06-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. decembra 2007 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Juraja Horvátha o sťažnosti Ing. M. Š., B., a J. Š., B., zastúpených advokátom JUDr. J. O., T., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 26/97 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. M. Š. a J. Š. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 26/97 p o r u š e n é b o l o .

2. Ing. M. Š. a J. Š. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie po 50 000 Sk (slovom päťdesiatisíc slovenských korún) každému z nich, ktoré je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý zaplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Ing. M. Š. a J. Š. p r i z n á v a úhradu trov konania v sume 10 216 Sk (slovom desaťtisícdeväťstošesť slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý

zaplatiť na účet advokáta JUDr. J. O., T., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. augusta 2006 doručená sťažnosť Ing. M. Š., B. (ďalej aj „sťažovateľka“), a J. Š., B. (spolu ďalej len „sťažovatelia“) zastúpených advokátom JUDr. J. O., T., v ktorej namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 26/97.

Sťažovatelia uviedli, že žalobou podanou okresnému súdu 31. januára 1997 sa proti žalovaným Ing. E. T. a Ing. Z. T. (ďalej len „žalovaní“ alebo aj „žalovaná“ a „žalovaný“), domáhali vypratania nehnuteľnosti. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 13 C 26/97 a prvé pojednávanie bolo nariadené na 25. novembra 1998, pre neprítomnosť žalovaných však bolo odročené. Na druhom pojednávaní 3. marca 1999 bolo uznesením konanie prerušené z dôvodu súbežne prebiehajúceho sporu, v ktorom žalovaní navrhli vysloviť neplatnosť právneho úkonu (kúpnej zmluvy, na základe ktorej nadobudli sťažovatelia predmetnú nehnuteľnosť). Vec bola okresným súdom vedená pod sp. zn. 9 C 255/96.

Proti uzneseniu o prerušení konania podali sťažovatelia 31. marca 1999 odvolanie. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 20 Co 229/99-24 z 30. júna 1999 napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie, pretože dospel k záveru, že podanie predmetnej žaloby nie je dôvodom na prerušenie konania vo veci vypratania nehnuteľnosti.

Okresný súd však napriek tomu od júla 1999 do 16. júna 2004, keď nariadil pojednávanie, vôbec nekonal. Sťažovatelia sa na prieťahy v konaní sťažovali sťažnosťou podanou Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky 2. septembra 2003.

Sťažovatelia namietajú, že okresný súd vo veci postupuje zdlhavo a neefektívne, hoci vec nie je natoľko zložitá, aby ju nemohol ukončiť v kratšej lehote. Počas 10 ročného obdobia trvania sporu sa nachádzajú vo veľkej právnej neistote. Hodnota prerokovanej veci predstavuje čiastku najmenej 13 880 000 Sk, pretože ide o lokalitu v katastrálnom území S., známe ako lokalita B.

Podľa názoru sťažovateľov okresný súd porušuje ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy. Preto navrhli, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní vydal rozhodnutie,

„Na základe ktorého prijíma na ďalšie konanie túto našu sťažnosť pre porušenie nášho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ktoré právo je zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Po začatí konania navrhujeme, aby Ústavný súd po zistení stavu veci vydal rozhodnutie v ktorom určí, že Okresný súd Bratislava I porušil právo sťažovateľov na prerokovanie jeho veci s. z. 13 C 26/97 bez zbytočných prieťahov, ktoré právo je zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a Okresnému súdu Bratislava I prikazuje, aby bola vec č. 13 C 26/97 čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sťažovateľom Ing. M. Š. a J. Š. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 500 000.- Sk, ktoré jemu Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť do 2 mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia.

Okresnému súdu Bratislava I ukladá zaplatiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľov na účet jeho právneho zástupcu, ktorý je vedený vo V., a. s. a to do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia“.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. III. ÚS 297/06-12 z 21. septembra 2006 ju prijal na ďalšie konanie.

Na výzvu ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadrila predsedníčka okresného súdu 20. apríla 2007 oznámením, že spisový materiál sa od 21. augusta 2006 nachádza na krajskom súde z dôvodu podaného odvolania a že netrvá na ústnom pojednávaní. Právny zástupca sťažovateľov oznámil, že netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Na žiadosť ústavného súdu o zapožičanie spisu okresného súdu sp. zn. 13 C 26/97 krajský súd 4. júna 2007 oznámil, že od 20. apríla 2007 sa spis opäťovne nachádza na okresnom súde. Okresný súd následne (11. júna 2007) predmetný spis doručil ústavnému súdu.

Z predloženého spisu okresného súdu sp. zn. 13 C 26/97 zistil ústavný súd nasledovný priebeh konania

Dňa 31. januára 1997 bola podaná žaloba. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 13 C 26/97.

Dňa 19. marca 1998 okresný súd vyzval žalovaných na vyjadrenie sa k žalobe.

Dňa 8. apríla 1998 sa k žalobe vyjadrili žalovaní.

Dňa 28. apríla 1998 prevzali sťažovatelia vyjadrenie žalovaných.

Dňa 10. novembra 1998 právny zástupca žalovaných ospravedlnil svoju neúčast' aj neúčast' svojich klientov na pojednávaní nariadenom na 25. november 1998.

Dňa 25. novembra 1998 sa uskutočnilo pojednávanie. Žalovaní neboli prítomní, pojednávanie bolo odročené na 3. marec 1999.

Dňa 23. novembra 1998 bolo okresnému súdu doručené stanovisko sťažovateľov k vyjadreniu žalovaných.

Dňa 3. marca 1999 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovatelia boli prítomní, avšak na návrh žalovaných bolo konanie uznesením prerušené.

Dňa 7. apríla 1999 sťažovatelia podali odvolanie proti uzneseniu o prerušení konania.

Dňa 11. júna 1999 bol spis doručený krajskému súdu. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 20 Co 229/99.

Dňa 28. júla 1999 bol spis vrátený okresnému súdu s uznesením č. k. 20 Co 229/99-24 z 30. júna 1999, ktorým napadnuté uznesenie zrušuje a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Dňa 12. januára 2000 dala konajúca sudkyňa pokyn pripojiť spis tamojšieho súdu sp. zn. 9 C 255/96.

Dňa 13. januára 2000, 17. júla 2000, 12. septembra 2002, 26. februára 2001 a 9. apríla 2001 boli spísané úradné záznamy o tom, že spis sp. zn. 9 C 255/96 nemožno pripojiť, pretože sa nachádza u dr. H.

Dňa 20. októbra 2003 konajúca sudkyňa spísala úradný záznam zo spisu sp. zn. 9 C 255/96.

Dňa 16. júna 2004 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom nebola prítomná sťažovateľka. Pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že okresný súd bude rozhodovať o návrhu na prerušenie konania.

Dňa 21. septembra 2004 okresný súd rozhodol uznesením č. k. 13 C 26/97-43 o prerušení konania až do právoplatného skončenia konania okresného súdu sp. zn. 9 C 255/96.

Dňa 14. októbra 2004 sťažovatelia podali odvolanie proti uzneseniu o prerušení konania.

Dňa 21. októbra 2004 bol spis doručený krajskému súdu. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 3 Co 343/04.

Dňa 8. februára 2005 bol spis vrátený okresnému súdu s uznesením č. k. 3 Co 343/2004-75 z 30. novembra 2004, ktorým krajský súd napadnuté uznesenie prvostupňového súdu zrušuje.

Dňa 5. apríla 2005 faxovým podaním ospravedlnil JUDr. J. svoju neúčast' aj neúčast' klientov na pojednávaní nariadenom na 6. apríl 2005.

Dňa 6. apríla 2005 sa uskutočnilo pojednávanie, sťažovatelia neboli prítomní, prítomný bol ich právny zástupca. Bol vyhlásený rozsudok č. k. 13 C 26/97-83.

Dňa 13. júna 2005 podali žalovaní odvolanie.

Dňa 16. júna 2005 okresný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľov doložiť posledné ocenenie vypratávaných nehnuteľností (z dôvodu vyrubenia súdneho poplatku pre žalovaných za odvolanie).

Dňa 29. júna 2005 Správa katastra B. doručila okresnému súdu znalecký posudok vypracovaný znalcom Ing. Š.

Dňa 30. júna 2005 doručili sťažovatelia okresnému súdu znalecký posudok Ing. Š.

Dňa 18. júla 2005 okresný súd vyzval žalovaných zaplatiť súdny poplatok 49 225 Sk za odvolanie.

Dňa 2. augusta 2005 žalovaní požiadali o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 25. augusta 2005 okresný súd vyzval žalovaných na dokladovanie ich osobných, zárobkových a majetkových pomerov.

Dňa 17. augusta 2005 doručila žalovaná požadované doklady.

Dňa 7. septembra 2005 doručil žalovaný požadované doklady.

Dňa 1. februára 2006 okresný súd uznesením sp. zn. 13 C 26/97 priznal žalovaným oslobodenie od súdneho poplatku za odvolanie.

Dňa 17. marca 2006 okresný súd požiadal Poštu B. oznámiť, na akú adresu požiadal o zasielanie zásielok JUDr. J.

Dňa 10. apríla 2006 P. oznámila adresu B.

Dňa 28. augusta 2006 bol spis doručený krajskému súdu. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 3 Co 409/06.

Dňa 29. marca 2007 sa uskutočnilo na krajskom súde pojednávanie, na ktorom boli prítomní právni zástupcovia a bol vyhlásený rozsudok, ktorým bolo potvrdené napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa.

II.

Sťažovatelia sa svojou sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (I. ÚS 76/03, II. ÚS 219/04, IV. ÚS 365/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 813/00, III. ÚS 111/02) zohľadňuje tri kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 26/97 došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľov na prerokovanie ich veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

1. Z hľadiska predmetu konania ústavný súd nehodnotí vec ako právne zložitú, pretože rozhodovacia činnosť všeobecných súdov v obdobných veciach sa opiera o ustálenú judikatúru. Určitá skutková zložitosť veci vyplýva z rozsahu dokazovania, hlavne z potreby znaleckého dokazovania nevyhnutného pre rozhodnutie. Podľa názoru ústavného súdu však vec nie je mimoriadne právne zložitá.

2. V rámci druhého kritéria ústavný súd hodnotil správanie s'ťažovateľov. Z predloženého spisu zistil, že s'ťažovatelia sa niekoľkokrát nezúčastnili na pojednávaní (s'ťažovateľka 16. júna 2004 a obaja s'ťažovatelia 6. apríla 2005). Inak ústavný súd nezistil skutočnosti, ktoré by mali negatívny vplyv na dĺžku konania alebo by odôvodňovali podiel s'ťažovateľov na zbytočných priet'ahoch v konaní.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu. Úkony okresného súdu nesvedčia o tom, že by tento v konaní v každej etape konania postupoval bez zbytočných priet'ahov. Okresný súd síce z dôvodu potreby posúdenia veci v súvislosti s iným prebiehajúcim konaním (sp. zn. 9 C 255/96) konanie prerušil, uznesenie o prerušení z dôvodu jeho zrušenia krajským súdom však nenadobudlo právoplatnosť. V období od januára 2000 do septembra 2004 (keď okresný súd opätovne rozhodol o prerušení konania) okresný súd nepostupoval dostatočne efektívne. Činnosť konajúceho sudcu sa obmedzila len

na spisovanie úradných záznamov o tom, že nemožno pripojiť spis sp. zn. 9 C 255/96. V ďalšom období okresný súd postupoval v okolnostiach veci (neprítomnosť sťažovateľov na pojednávaní 6. apríla 2005 a zisťovanie osobných, zárobkových a majetkových pomerov žalovaných na účely oslobodenia od súdnych poplatkov), plynule.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Pretože namietané konanie okresného súdu sp. zn. 13 C 26/97 bolo v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti právoplatne skončené, ústavný súd neprikázal okresnému súdu v označenom konaní konať bez zbytočných prietáhov.

Podľa § 56 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovatelia žiadali priznať finančné zadosťučinenie 1 500 000 Sk z dôvodu pretrvávajúcej právnej neistoty.

Ústavný súd zohľadnil všetky okolnosti prípadu, predovšetkým obdobia poznačené zbytočnými prietahmi, celkovú dĺžku konania, povahu veci a dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia 50 000 Sk každému sťažovateľovi

primerané konkrétnym okolnostiam prípadu. Ústavný súd vzal do úvahy aj to, že k prietahom v konaní čiastočne prispeli aj sťažovatelia.

Pri určení výšky finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je síce zmiernenie nemajetkovej ujmy, avšak nie aj prípadná náhrada škody.

Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania v sume 9 504 Sk, a to dvakrát za dva úkony právnej služby, t. j. príprava a prevzatie vecí a písomné vyhotovenie sťažnosti (pričom táto základná sadzba bola znížená o 20 % podľa § 13 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov) a k tomu štyrikrát náhradu režijného paušálu, spolu 712 Sk. Trovy právneho zastúpenia boli priznané v celkovej sume 10 216 Sk.

Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) podľa výroku rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. decembra 2007